

Zeewetenschap zet zeil naar de kunstwereld

Marien UGent-consortium ontsluit onderzoeksresultaten via kunst

Om de geheimen van de zee sneller te ontsluiten, hebben mariene UGent-wetenschappers onlangs de krachten gebundeld in het consortium Marine@UGent. Via een opmerkelijk project dat kunst en zeewetenschap verenigt, vindt hun belangwekkende kennis nu de weg naar een enthousiast publiek.

Info ■

Vakgroep Toegepaste Ecologie
en Milieubiologie

■ Prof. Colin Janssen

Tel. 09 264 89 19

Colin.Janssen@UGent.be

■ Dr. Ines Tavernier

Tel. 09 264 37 10

Ines.Tavernier@UGent.be

“Wanneer krijgen kiezelwieren kindjes? Leven ze dan samen zoals een gezinnetje? En kunnen haaien hen dan zien?” Het zijn slechts enkele van de vele onschuldige vragen die Ines Tavernier, een van de drijvende krachten achter Marine Art, onlangs voorgeschoteld kreeg. Ze kwamen uit de mond van zevenjarige toehoorders, die dankzij een uniek initiatief kennismaakten met de wonderen van de zee. “In een academische context krijg je zulke vragen natuurlijk nooit te horen”, lacht de zeewetenschapper en kersvers doctor. “Je leert op een andere manier naar je werk te kijken.” De verwondering van de kinderen kadert binnen Marine Art, een opmerkelijk project waarbij een duizendtal studenten, zowel kinderen als volwassenen uit het deeltijds kunstonderwijs, aan de slag gaan rond het thema ‘De Zee’.

Golven van enthousiasme

De deelnemende kunstenaars kregen de afgelopen maanden de keuze uit 25 onderwerpen, voorgesteld door de mariene wetenschappers van de UGent. Van ‘Vis eten met geweten’ tot ‘Eilandjes van vervuiling’, van ‘Bouwen op zee’ tot ‘De zee als museum’. Om de gekozen onderwerpen in de scholen te introduceren, trokken professoren of hun medewerkers naar de klassen, maar liefst 64 stuks in totaal. Het enthousiasme was enorm. “Zowel de leerlingen als de leerkrachten zijn erg blij dat ze rond een ‘opgelegd’ thema kunnen werken waarbij ze zich echt iets kunnen voorstellen”, aldus Ines Tavernier. Maar ook het enthousiasme van de professoren en hun medewer-

kers is groot. Als voorzitter van het onderzoeksconsortium Marine@UGent (zie kaderstuk) kaartte professor Colin Janssen de kwestie aan bij zijn collega’s. “Ik had nooit verwacht dat er zoveel collega’s tijd zouden vrijmaken om zich te engageren: demonstraties geven, met microscopen zeulen, strandvuil collecteren... En dat allemaal in hun eigen tijd.”

Professor Janssen trok de voorbije maanden ook zelf naar de Academie voor Beeldende Kunsten, om er vanuit zijn eigen vakgebied te onderrichten over de vervuiling van de zee. De leerlingen bleken bijzonder geïnteresseerd en gingen helemaal op in het verhaal. “Ze toonden zich bijvoorbeeld verontwaardigd over de hoeveelheid afval op onze stranden en namen zich voor om voortaan geen plastic zakjes meer te gebruiken. Ze stonden versteld van de hoeveelheid plastic afkomstig van ballonnen en lollystokjes – net zoals wijzelf nog altijd overigens.”

Door het zeewetenschappelijk onderzoek op een gepopulariseerde manier over te brengen, realiseert de jonge generatie zich dat de UGent heel nuttig werk verricht. Professor Janssen: “De uitstraling van de UGent bevorderen is slechts één deel van het verhaal. Tegelijk worden de kunststudenten en -leerkrachten – in totaal zo’n 800 tot 1.000 mensen van zes jaar tot meer dan zeventig – zich bewust van het belang van de zee. Per slot van rekening zullen we in de toekomst in toenemende mate afhankelijk worden van de zeeën en oceanen.”

Academie Beeldende Kunst Gent /
Lucienne Nijsters

Omhels de zee

Zeeën en oceanen zijn zoals bekend de motor van het wereldklimaat, waardoor ze centraal staan in de klimaatproblematiek. Maar ook voor onze voedselbehoefte, farmaceutica en energie kan het belang van *The Wildest Frontier* niet worden overschat.

“We hebben altijd met onze rug naar de zee geleefd”, zegt professor Janssen, Bredenaar en zelf een kind van de zee. “We hebben ertegen gevochten, alle aandacht is naar het land gegaan. Maar als we de projecties over de aangroei van de wereldbevolking bekijken, komt er een tijd dat er geen plaats meer zal zijn om iedereen van voedsel te voorzien. Als we de vervuiling niet kunnen terugdringen, brengen we onze toekomstige hulpbronnen vroeg of laat in gevaar. Het is nog niet te laat, maar we moeten de zee dringend omhelzen.”

Een tentoonstelling, een boek

Reden temeer voor professor Janssen om te hopen dat Marine Art ook bij het grote publiek zal aanslaan. De kunstwerken die uit het project voortkomen, zullen op 2 februari, de Dag van het Deeltijds Kunstonderwijs, worden onthuld in het Ufo en het Technicum van de UGent. Daarna plant Marine@UGent nog de uitgave van een boek, gebaseerd op een dialoog tussen de zeewetenschappen en de tentoongestelde werken. Marine Art kan intussen worden gezien als een product van het samenwerkingsakkoord tussen Marine@UGent en het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ, zie kaderstuk). “Het initiatief is er gekomen na een vraag vanuit de Academie voor Beeldende Kunsten. Nancy Fockedeey, een oud-studente die hier tevens doctoreerde, is vandaag communicatiemedewerker van het VLIZ en volgt in haar vrije tijd zelf kunstonderwijs. De academie heeft haar aangesproken en zo is de bal aan het rollen gegaan. Ikzelf heb de brug gelegd tussen het VLIZ en Marine@UGent, maar Ines en Nancy zijn zowel de drijvende als de creatieve krachten achter Marine Art. Waarvoor hulde.”

Marine Art

Tentoonstelling van 2 tot 6 februari 2013
 Ufo – Sint-Pietersnieuwstraat 33, Gent
 Technicum – Sint-Pietersnieuwstraat 41, Gent

Marine@UGent

Van alle mariene wetenschappers in Vlaanderen is vijftig procent actief aan de UGent, zo blijkt uit een analyse van het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ). Het feit dat de UGent van alle instellingen de belangrijkste plaats in het zeewetenschappelijk onderzoek bekleedt, vormde onlangs de aanleiding tot de oprichting van het *UGent Marine Sciences Center of Excellence*, kortweg Marine@UGent.

Samen met een aantal collega's nam professor Janssen, mede onder impuls van rector Paul Van Cauwenberge, het voortouw om 24 onderzoeksgroepen verdeeld over vijf faculteiten onder te brengen in het consortium. Professor Janssen: “In plaats van het onderzoek in de afzonderlijke eigen labo's te doen, hebben we ervoor gekozen om onze krachten te bundelen. Ons onderzoekscentrum heeft enerzijds als doel om de interfacultaire en multidisciplinaire samenwerking tussen de betrokken onderzoeksgroepen te bevorderen en anderzijds om de uitstraling van de UGent als mariene topuniversiteit te bevorderen.

Daarnaast hebben we intussen een institutionele samenwerking met het VLIZ afgesloten en bouwen we, in nauwe samenwerking met dit instituut, een multifunctioneel laboratorium voor de UGent uit aan zee, in Oostende.”

Het Vlaams Instituut voor de Zee, partner van Marine@UGent

Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) werd in 1999 opgericht. “Ons instituut ondersteunt en coördineert het werk van de zowat 1.500 Vlaamse mariene wetenschappers. Het is een internationaal erkend instituut, dat zelf geen onderzoek verricht maar volledig ten dienste staat van de Vlaamse zeewetenschappers”, stelt prof. Mees, directeur van het VLIZ en tevens gastprofessor aan de UGent.

Vorig jaar nog sloten de UGent en het VLIZ een raamakkoord af, waardoor Marine@UGent en VLIZ geprivilegieerde partners werden. “Het mooie is dat we niet elkaars concurrenten zijn”, zegt professor Janssen, ondervoorzitter van het VLIZ. “Het instituut biedt ons integendeel heel wat logistieke en wetenschappelijke steun. Zo hebben we er de beschikking over een gloednieuwe onderzoeksbout de ‘Simon Steven’, een *state of the art* datacentrum en faciliteiten voor zowel onderzoek als onderwijs. Voorts staat het VLIZ in voor de communicatie en het onderhoud van de infrastructuur, zaken waar wijzelf minder sterk in zijn.”

Dankzij deze belangrijke samenwerking kan Marine@UGent zich concentreren op haar kerntaken en staat het consortium internationaal sterker. Bovendien helpt het VLIZ om de onderzoeksdaden van de 24 onderzoekseenheden naadloos op elkaar af te stemmen. “Wanneer we bijvoorbeeld een geologisch onderzoek kunnen combineren met een wateronderzoek, komen we veel efficiënter tot resultaat.”